

ผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทย
จากมาตรการ Reciprocal Tariff ของสหรัฐอเมริกา

นายบุญญวัฒน์ ขุนอินทร์ และนางสาวศิดาลักษณ์ แก้วปุก
กองบริหารจัดการวัตถุดิบอุตสาหกรรม

เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘ ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ แห่งสหรัฐอเมริกา ได้ลงนามคำสั่งประธานาธิบดี (Executive Order) ประกาศใช้มาตรการ Reciprocal Tariff อย่างเป็นทางการ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายความมั่นคงแห่งชาติและเศรษฐกิจของสหรัฐฯ เพื่อเก็บภาษีนำเข้าตอบโต้ความไม่เป็นธรรมทางการค้าต่อประเทศต่าง ๆ ที่มีต่อสหรัฐฯ ทำให้เกิดผลกระทบเป็นวงกว้างไปทั่วโลก ในบทความนี้จึงพยายามศึกษาถึงผลกระทบของมาตรการ Reciprocal Tariff ของสหรัฐฯ ที่มีต่อการส่งออกสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทย

๑. มาตรการ Reciprocal Tariff

มาตรการ Reciprocal Tariff เป็นมาตรการภาษีศุลกากรต่างตอบแทนที่สหรัฐฯ เก็บภาษีศุลกากรนำเข้าเพื่อตอบโต้ความไม่เป็นธรรมทางการค้าต่อประเทศต่าง ๆ ที่มีต่อสินค้าส่งออกของสหรัฐฯ ทั้งในส่วนที่เป็นมาตรการทางภาษี มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers) การแทรกแซงค่าเงิน (Currency Manipulation) รวมถึงการขาดดุลการค้าของสหรัฐฯ ที่มีต่อประเทศนั้นด้วย

มาตรการ Reciprocal Tariff จะเก็บภาษีศุลกากรนำเข้าเป็นอัตราอากรตามราคา (Ad Valorem Duty Rate) ซึ่งหมายถึง อัตราอากรที่คิดเป็นร้อยละของราคาศุลกากรของสินค้า โดยเป็นการเก็บเพิ่มจากอัตราภาษีที่เรียกเก็บอยู่แล้ว (รวมถึงอากรค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่แต่ละประเทศถูกจัดเก็บอยู่เดิม) โดยมาตรการนี้จะเก็บภาษีนำเข้าเพิ่มเติมอีก ๒ ส่วน และมีรายการสินค้านำเข้า สามารถสรุปได้ ดังนี้

(๑) ภาษีนำเข้าขั้นพื้นฐาน

สหรัฐฯ จะเก็บภาษีนำเข้าขั้นพื้นฐานจากสินค้านำเข้าทุกชนิดจากทุกประเทศในอัตราร้อยละ ๑๐ ทั้งนี้ กระทรวงพาณิชย์ของไทยได้ชี้แจงว่า สหรัฐฯ จะเริ่มเก็บภาษีนำเข้าขั้นพื้นฐานตั้งแต่วันที่ ๑๐:๐๑ น. ของวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๘ (ตามเวลาของสหรัฐฯ) ส่วนสินค้าที่ขนส่งเรือหรือยานพาหนะแล้ว และอยู่ระหว่างเดินทางมายังสหรัฐฯ ก่อนเวลาดังกล่าว จะยังไม่ถูกเก็บภาษีดังกล่าว จนกระทั่งเวลา ๐๐:๐๑ น. ของวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๘

(๒) ภาษีนำเข้าเฉพาะประเทศ

สหรัฐฯ จะเก็บภาษีนำเข้าเฉพาะสำหรับแต่ละประเทศ โดยเป็นอัตราภาษีศุลกากรต่างตอบแทน (Reciprocal Tariff) ที่เก็บตามระดับความไม่เป็นธรรมทางการค้าที่มีต่อสินค้าของสหรัฐฯ ของแต่ละประเทศ ซึ่งในบัญชีตามภาคผนวกท้ายคำสั่งดังกล่าวได้ระบุอัตราไว้สำหรับ ๕๗ ประเทศ (โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ ๑) ทั้งนี้ กระทรวงพาณิชย์ของไทยได้ชี้แจงว่า สหรัฐฯ จะเริ่มเก็บภาษีนำเข้าเฉพาะสำหรับแต่ละประเทศ ตั้งแต่วันที่ ๑๐:๐๑ น. ของวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๘ (ตามเวลาของสหรัฐฯ) ส่วนสินค้าที่ขนส่งเรือหรือยานพาหนะแล้ว และอยู่ระหว่างเดินทางมายังสหรัฐฯ ก่อนเวลาดังกล่าว จะยังไม่ถูกเก็บภาษีดังกล่าว จนกระทั่งเวลา ๐๐:๐๑ น. ของวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑ อัตราภาษีนำเข้าเฉพาะ Reciprocal Tariff (RT) สำหรับแต่ละประเทศ

Country	RT Rate	Country	RT Rate	Country	RT Rate
Algeria	๓๐%	Iraq	๓๙%	Nigeria	๑๔%
Angola	๓๒%	Israel	๑๗%	North Macedonia	๓๓%
Bangladesh	๓๗%	Japan	๒๔%	Norway	๑๕%
Bosnia and Herzegovina	๓๕%	Jordan	๒๐%	Pakistan	๒๙%
Botswana	๓๗%	Kazakhstan	๒๗%	Philippines	๑๗%
Brunei	๒๔%	Laos	๔๘%	Serbia	๓๗%
Cambodia	๔๙%	Lesotho	๕๐%	South Africa	๓๐%
Cameroon	๑๑%	Libya	๓๑%	South Korea	๒๕%
Chad	๑๓%	Liechtenstein	๓๗%	Sri Lanka	๔๔%
China	๓๔%	Madagascar	๔๗%	Switzerland	๓๑%
Côte d'Ivoire	๒๑%	Malawi	๑๗%	Syria	๔๑%
DR Congo	๑๑%	Malaysia	๒๔%	Taiwan	๓๒%
Equatorial Guinea	๑๓%	Mauritius	๔๐%	Thailand	๓๖%
European Union	๒๐%	Moldova	๓๑%	Tunisia	๒๘%
Falkland Islands	๔๔%	Mozambique	๑๖%	Vanuatu	๒๒%
Fiji	๓๒%	Myanmar	๔๔%	Venezuela	๑๕%
Guyana	๓๘%	Namibia	๒๑%	Vietnam	๔๖%
India	๒๖%	Nauru	๓๐%	Zambia	๑๗%
Indonesia	๓๒%	Nicaragua	๑๘%	Zimbabwe	๑๘%

ที่มา : ภาคผนวกท้ายคำสั่งประธานาธิบดี เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘

สำหรับประเทศไทยจะถูกเรียกเก็บภาษีนำเข้าเฉพาะ Reciprocal Tariff ในอัตราร้อยละ ๓๖ เป็นอันดับที่ ๑๗ จากทั้งหมด ๕๗ ประเทศ และเป็นอันดับที่ ๙ เมื่อเทียบกับประเทศในทวีปเอเชียด้วยกัน ซึ่งเมื่อรวมกับภาษีนำเข้าพื้นฐานจะทำให้สินค้านำเข้าจากไทยถูกเก็บภาษีนำเข้ารวมในอัตราที่สูงถึงร้อยละ ๔๖

(๓) รายการสินค้ายกเว้น

สหรัฐฯ ได้กำหนดรายการสินค้าที่ไม่ถูกเก็บภาษีนำเข้าเพิ่มเติมตามมาตรการ Reciprocal Tariff ได้แก่ สินค้าในหมวดความมั่นคง สินค้าที่สหรัฐฯ ได้เคยประกาศใช้มาตรการเฉพาะไปเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๘ คือ สินค้าเหล็กและอลูมิเนียม ซึ่งถูกจัดเก็บภาษีเฉพาะในอัตราร้อยละ ๒๕ และเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๘ คือ สินค้ารถยนต์และชิ้นส่วน ซึ่งถูกจัดเก็บภาษีเฉพาะในอัตราร้อยละ ๒๕ นอกจากนี้ ภาษีนำเข้าเพิ่มเติมตามมาตรการ Reciprocal Tariff จะยังไม่ใช้กับสินค้าประเภททองแดง ยาและเวชภัณฑ์ ไม่แปรรูป เซมิคอนดักเตอร์ แร่ธาตุสำคัญบางชนิด พลังงานและผลิตภัณฑ์พลังงาน เนื่องจากสหรัฐฯ อาจมีการประกาศใช้ ภาษีเฉพาะกับสินค้านี้ในภายหลัง สำหรับรายการยกเว้นที่เกี่ยวข้องกับสินค้าแร่และอุตสาหกรรม พื้นฐาน ในเบื้องต้นสามารถสรุปได้ตามตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ รายการยกเว้นที่เกี่ยวข้องกับสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน

สินค้า	พิกัดศุลกากร	อัตราที่เรียกเก็บ
๑. สินค้าที่เคยมีมาตรการเฉพาะ		
(๑) ของทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	๗๓	๒๕
(๒) อะลูมิเนียมและของทำด้วยอะลูมิเนียม	๗๖	๒๕
๒. สินค้าที่เป็นรายการยกเว้น		
(๑) กราไฟต์ธรรมชาติ แคลเซียมฟอสเฟตและอะลูมิเนียมแคลเซียมฟอสเฟต ธรรมชาติ แบไรต์ แมงกานีส ไดอะไซด์ แอสเบสทอส ฟลูออรัสปาร์ คีเซอไรต์ เอปโซไมต์ ไครโอไลต์และโคโอไลต์ ไมกาเซียสไฮดรอนออกไซด์	๒๕	ยังไม่กำหนด
(๒) สินแร่และหัวแร่โลหะ (ได้แก่ แมงกานีส ทองแดง โคบอลต์ อะลูมิเนียม สังกะสี โครเมียม ทังสแตน ยูเรเนียม รูทิลสังเคราะห์ ไทเทเนียม ไนโอเบียม แทนทาลัม แทนทาลัม-ไนโอเบียมสังเคราะห์ วานาเดียม เงิน พลวง) ขี้แร่ ถ้ำและกากที่มีทองแดงเป็นส่วนใหญ่ และตะกั่วที่มีไทเทเนียม	๒๖	ยังไม่กำหนด
(๓) ถ่านหิน (แอนทราไซต์ บิทูมินัส ซับบิทูมินัส) ลิกไนต์ พีต ไม้และเคมีภัณฑ์	๒๗	ยังไม่กำหนด
(๔) โลหะมีค่า ได้แก่ เงิน ทองคำ แพลตินัม แพลเลเดียม โรเดียม อิริเดียม ออสเมียม รีนเนียม และรูทีเนียม	๗๑	ยังไม่กำหนด
(๕) เหล็กและเหล็กกล้า	๗๒	ยังไม่กำหนด
(๖) ทองแดงและของทำด้วยทองแดง	๗๔	ยังไม่กำหนด
(๗) นิกเกิลและของทำด้วยนิกเกิล	๗๕	ยังไม่กำหนด
(๘) สังกะสีและของทำด้วยสังกะสี	๗๙	ยังไม่กำหนด
(๙) ดีบุกและของทำด้วยดีบุก	๘๐	ยังไม่กำหนด
(๑๐) โลหะชนิดอื่นและของทำด้วยโลหะชนิดนั้น ได้แก่ ทังสแตน แทนทาลัม แมงกานีส โคบอลต์ บิสมาท ไทเทเนียม พลวง แมงกานีส โครเมียม รีนเนียม แกลเลียม อินเดียม ไนโอเบียม และเจอร์เมเนียม	๘๑	ยังไม่กำหนด

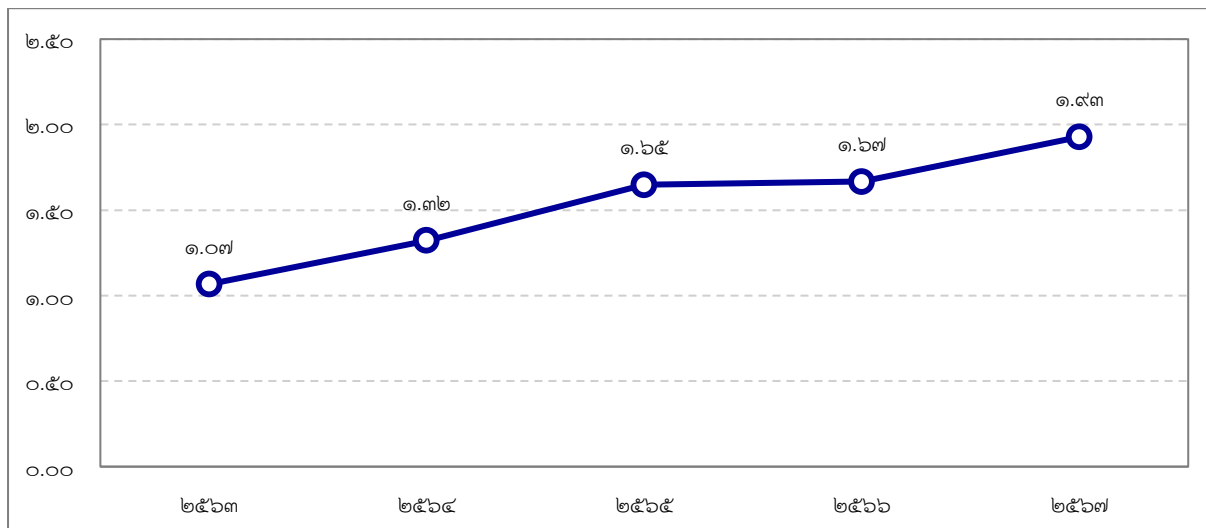
ที่มา : ภาคผนวกท้ายคำสั่งประธานาธิบดี เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘

เมื่อพิจารณาผลของมาตรการ Reciprocal Tariff พบว่า ทำให้ราคาสินค้านำเข้าจากไทยในมุมมองของผู้บริโภคในสหรัฐฯ เพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่น เดิมสินค้านำเข้าจากไทยมีราคาเท่ากับ ๑.๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ แต่หลังจากเก็บภาษีนำเข้าเพิ่มเติมตามมาตรการ Reciprocal Tariff แล้ว จะทำให้ราคาสินค้านำเข้าจากไทยมีราคาเท่ากับ ๑.๔๖ ดอลลาร์สหรัฐ ดังนั้น มาตรการ Reciprocal Tariff จึงส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าของประเทศคู่ค้าไปสหรัฐฯ ในบทความนี้จึงศึกษาถึงผลกระทบของมาตรการ Reciprocal Tariff ของสหรัฐฯ ที่มีต่อการส่งออกสินค้านำเข้าและอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยเป็นหลัก

๒. การส่งออกสินค้าของไทยไปสหรัฐฯ

สหรัฐฯ เป็นคู่ค้ารายสำคัญอันดับที่ ๒ ของไทยในปี ๒๕๖๗ คิดเป็นมูลค่าการค้าระหว่างไทยกับสหรัฐฯ รวมทั้งสิ้น ๒.๖๒ ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๑๒.๑ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๖ โดยมีมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากสหรัฐฯ ๐.๖๙๕ ล้านล้านบาท และมูลค่าการส่งออกสินค้าไปสหรัฐฯ ๑.๙๓ ล้านล้านบาท ทำให้ไทยเกินดุลการค้ากับสหรัฐฯ เท่ากับ ๑.๒๓ ล้านล้านบาท โดยการส่งออกสินค้าของไทยไปสหรัฐฯ ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ตามภาพที่ ๑)

หน่วย : ล้านล้านบาท

ภาพที่ ๑ มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศไทยไปสหรัฐอเมริกา ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

สำหรับการส่งออกของไทยไปสหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๖๗ มีมูลค่า ๑.๙๓ ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕.๖ จากปี ๒๕๖๖ โดยสินค้าที่ไทยส่งออกไปยังสหรัฐฯ ๕ อันดับแรก คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ๓๗๐,๗๕๒ ล้านบาท เครื่องโทรสาร โทรศัพท์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ๑๖๒,๙๖๗ ล้านบาท ผลิตภัณฑ์ยาง ๑๕๗,๘๔๑ ล้านบาท อุปกรณ์กึ่งตัวนำ ทรานซิสเตอร์ และไดโอด ๘๘,๐๓๒ ล้านบาท และหม้อแปลงไฟฟ้าและส่วนประกอบ ๗๓,๔๙๐ ล้านบาท ตามลำดับ (ตามตารางที่ ๓)

ตารางที่ ๓ สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปสหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๖๔-๒๕๖๗

หน่วย : ล้านบาท

สินค้า	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗
เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	๒๒๙,๒๒๙	๒๙๒,๙๑๘	๒๔๖,๑๒๐	๓๗๐,๗๕๒
เครื่องโทรสาร โทรศัพท์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	๒๘,๗๙๓	๑๐๔,๒๒๙	๑๓๑,๘๗๕	๑๖๒,๙๖๗
ผลิตภัณฑ์ยาง	๑๕๔,๑๘๖	๑๔๖,๓๕๔	๑๔๖,๗๕๕	๑๕๗,๘๔๑
อุปกรณ์กึ่งตัวนำ ทรานซิสเตอร์ และไดโอด	๓๓,๖๐๒	๕๑,๙๓๑	๑๑๔,๒๔๘	๘๘,๐๓๒
หม้อแปลงไฟฟ้าและส่วนประกอบ	๒๙,๐๒๕	๔๖,๖๖๗	๖๖,๕๑๑	๗๓,๔๙๐
เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล	๔๒,๔๔๑	๕๑,๕๕๖	๕๘,๐๕๒	๗๑,๔๓๐
อัญมณีและเครื่องประดับ	๔๙,๘๓๒	๖๖,๓๘๓	๕๘,๖๘๖	๖๙,๒๑๗
รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	๔๙,๐๔๐	๔๙,๓๙๑	๕๑,๘๕๗	๖๖,๕๒๖
เครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบอื่น ๆ	๓๘,๔๔๙	๕๙,๖๘๓	๖๐,๑๒๖	๖๒,๒๙๗
เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ	๓๓,๕๖๓	๔๖,๙๑๗	๔๐,๓๐๐	๔๔,๙๙๗
อื่น ๆ	๖๓๓,๑๙๗	๗๓๒,๖๘๔	๖๙๓,๒๐๐	๗๖๐,๙๓๔
รวมทั้งสิ้น	๑,๓๒๑,๓๕๘	๑,๖๔๘,๗๑๐	๑,๖๖๗,๗๒๙	๑,๙๒๘,๔๘๔

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

๓. การส่งออกสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยไปสหรัฐฯ

ในบทความนี้จะกำหนดขอบเขตของสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน โดยประกอบด้วย พิกัดศุลกากร ตอนที่ ๒๕ เหล็ก ก๊าซ ถ่านหิน และหิน วัตถุจำพวกพลาสติก ปูนขาวและซีเมนต์ ตอนที่ ๒๖ สินแร่ ตะกรัน และถ่านหิน ตอนที่ ๒๗ (เฉพาะ ๒๗.๐๑-๒๗.๐๔) ถ่านหิน ลิกไนต์ พีต และโค้กและเคมีโค้ก ตอนที่ ๖๘ ของทำ

ด้วยหิน พลาสติก ซีเมนต์ แอสเบสทอส ไมกา ตอนที่ ๖๙ ผลิตภัณฑ์เซรามิก ตอนที่ ๗๐ แก้วและเครื่องแก้ว และตอนที่ ๗๒-๗๖ และ ๗๘-๘๑ โลหะและของทำด้วยโลหะ (เหล็กและเหล็กกล้า ทองแดง อะลูมิเนียม นิกเกิล ตะกั่ว สังกะสี ดีบุก และโลหะสามัญชนิดอื่น)

สำหรับการส่งออกสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยไปสหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๖๗ มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น ๙๒,๙๕๗ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ ๔.๘ ของมูลค่าส่งออกสินค้าทุกชนิดของไทยไปสหรัฐอเมริกา โดยสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ไทยส่งออกไปยังสหรัฐฯ ๕ อันดับแรก คือ ของทำด้วยเหล็กและเหล็กกล้า ๔๐,๓๔๕ ล้านบาท อะลูมิเนียมและของทำด้วยอะลูมิเนียม ๑๘,๑๕๖ ล้านบาท ของทำด้วยหิน พลาสติก ซีเมนต์ แอสเบสทอส ไมกา ๙,๘๑๐ ล้านบาท ทองแดงและของทำด้วยทองแดง ๙,๔๕๔ ล้านบาท ผลิตภัณฑ์เซรามิก ๗,๕๖๔ ล้านบาท และเหล็กและเหล็กกล้า ๒,๘๑๒ ล้านบาท ตามลำดับ (ตามตารางที่ ๔)

ตารางที่ ๔ สินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานส่งออกที่สำคัญของไทยไปสหรัฐอเมริกา ในปี ๒๕๖๕-๒๕๖๗

หน่วย : ล้านบาท

พิกัด	สินค้า	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗
๗๓	ของทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	๔๙,๖๑๗	๔๙,๑๙๗	๔๐,๓๔๕
๗๖	อะลูมิเนียมและของทำด้วยอะลูมิเนียม	๒๗,๐๖๕	๑๑,๔๑๖	๑๘,๑๕๖
๖๘	ของทำด้วยหิน พลาสติก ซีเมนต์ แอสเบสทอส ไมกาหรือวัตถุที่คล้ายกัน	๕,๑๘๗	๗,๔๐๒	๙,๘๑๐
๗๔	ทองแดงและของทำด้วยทองแดง	๗,๖๗๐	๕,๗๔๓	๙,๔๕๔
๖๙	ผลิตภัณฑ์เซรามิก	๖,๙๕๔	๖,๕๑๙	๗,๕๖๔
๗๒	เหล็กและเหล็กกล้า	๓,๕๗๐	๒,๙๓๑	๒,๘๑๒
๗๐	แก้วและเครื่องแก้ว	๑,๔๓๖	๑,๒๑๔	๑,๕๒๒
๘๑	โลหะสามัญชนิดอื่น เซอร์เมต และของทำด้วยของดังกล่าว	๑,๓๖๐	๗๒๓	๑,๔๗๘
๘๐	ดีบุกและของที่ทำด้วยดีบุก	๓๔๒	๔๑๕	๗๘๔
๒๕	เกลือ กำมะถัน ดิน และหิน วัตถุจำพวกพลาสติก ปูนขาวและซีเมนต์ - พอร์ตแลนด์ซีเมนต์ อะลูมินัสซีเมนต์ สแลกซีเมนต์ ซูเปอร์ซัลเฟตซีเมนต์ และไฮดรอลิกซีเมนต์ (พิกัด ๒๕.๒๓) - ควอตซ์ (นอกจากทรายธรรมชาติ) ควอตซ์ไซด์ (พิกัด ๒๕.๐๖) - ควิกไลม์ สแลกไลม์และไฮดรอลิกไลม์ (พิกัด ๒๕.๒๒) - อื่น ๆ	๕๐๖ ๑๒ ๔ ๑๑	๙๘ ๙๗ ๑๓ ๑๒	๕๘๑ ๙๔ ๘ ๑๔
๗๙	สังกะสีและของทำด้วยสังกะสี	๒๘๐	๒๒๘	๒๖๔
๒๖	สินแร่ ตะกรันและเถ้า - ชีแร่ เถ้า และกาก (นอกจากที่ได้จากการผลิตเหล็กหรือเหล็กกล้า) ที่มีโลหะอาร์เซนิก หรือสารประกอบของของดังกล่าว (พิกัด ๒๖.๒๐) - สินแร่และหัวแร่ทั้งสแตน (พิกัด ๒๖.๑๑) - สินแร่และหัวแร่พลวง (พิกัด ๒๖.๑๗) - อื่น ๆ	๐ ๗๙ - ๐	๐ ๘๔ - ๐	๒๙ ๑๖ ๑๔ ๐
๗๕	นิกเกิลและของทำด้วยนิกเกิล	๐	๐	๖
๗๘	ตะกั่วและของทำด้วยตะกั่ว	๑๑	๙๓	๔
๒๗	ถ่านหิน ลิกไนต์ พีต และไค้และเคมีไค้ (เฉพาะพิกัด ๒๗.๐๑-๒๗.๐๔)	๑	๐	๑
รวมสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน		๑๐๔,๑๐๔	๘๖,๑๘๔	๙๒,๙๕๗
สัดส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานต่อการส่งออกสินค้ารวม		๖.๓%	๕.๒%	๔.๘%

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

หมายเหตุ : ๐ หมายถึง มีมูลค่าต่ำกว่า ๐.๕ ล้านบาท

- หมายถึง ไม่มีการส่งออก

๔. ผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทย

สำหรับผลกระทบของมาตรการ Reciprocal Tariff ของสหรัฐฯ ที่มีต่อการส่งออกสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทย ในบทความนี้จะแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ผลกระทบทางตรงจะพิจารณาจากการส่งออกสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยไปสหรัฐฯ และผลกระทบทางอ้อมจะพิจารณาจากผลกระทบต่อการผลิตแร่ที่เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ส่งออกไปสหรัฐฯ

(๑) ผลกระทบทางตรง

ตามที่ได้กล่าวด้านบนแล้วว่า มาตรการ Reciprocal Tariff ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการส่งออกสินค้าของประเทศคู่ค้าไปสหรัฐฯ ผลกระทบทางตรงจึงพิจารณาว่า สินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยที่ส่งออกไปสหรัฐฯ ชนิดใดบ้างที่จะได้รับผลกระทบ โดยพิจารณาสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ไทยส่งออกไปสหรัฐฯ ตามตารางที่ ๔ เทียบกับรายการยกเว้นตามตารางที่ ๒ จึงสามารถแบ่งกลุ่มสินค้าได้ตามตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ การแบ่งกลุ่มสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานส่งออกที่สำคัญ ของไทยไปสหรัฐฯ ในปี ๒๕๖๗ ตามรายการยกเว้น

สินค้า	พิกัด
๑. สินค้าที่ได้รับการยกเว้น	
(๑) ของทำด้วยเหล็กและเหล็กกล้า	๗๓
(๒) อะลูมิเนียมและของทำด้วยอะลูมิเนียม	๗๖
(๓) ทองแดงและของทำด้วยทองแดง	๗๔
(๔) เหล็กและเหล็กกล้า	๗๒
(๕) โลหะสามัญชนิดอื่น เซอร์เมต และของทำด้วยของดังกล่าว	๘๑
(๖) ดินเผาและของที่ทำด้วยดินเผา	๘๐
(๗) สังกะสีและของทำด้วยสังกะสี	๗๙
(๘) สินแร่และหัวแร่ทั้งสแตน	๒๖.๑๑
(๙) สินแร่และหัวแร่พลวง	๒๖.๑๗
(๑๐) นิกเกิลและของทำด้วยนิกเกิล	๗๕
(๑๑) ถ่านหิน ลิกไนต์ พีต และโค้กและเคมีโค้ก	๒๗.๐๑-๒๗.๐๔
๒. สินค้าที่ไม่ได้รับการยกเว้น	
(๑) ของทำด้วยหิน พลาสติก ซีเมนต์ แอสเบสทอส ไมกาหรือวัตถุที่คล้ายกัน	๖๘
(๒) ผลิตภัณฑ์เซรามิก	๖๙
(๓) แก้วและเครื่องแก้ว	๗๐
(๔) พอร์ตแลนด์ซีเมนต์ อะลูมินัมซีเมนต์ สแลกซีเมนต์ ซูเปอร์ซัลเฟตซีเมนต์	๒๕.๒๓
(๕) ควอตซ์ (นอกจากทรายธรรมชาติ) ควอตไซต์	๒๕.๐๖
(๖) ควิกโลม สเลกโลมและไฮดรอลิกโลม	๒๕.๒๒
(๗) ขี้แร่ เถ้า และกาก (นอกจากที่ได้จากการผลิตเหล็กหรือเหล็กกล้า) ที่มีโลหะ อาร์เซนิก หรือสารประกอบของของดังกล่าว	๒๖.๒๐
(๘) ตะกั่วและของทำด้วยตะกั่ว	๗๘

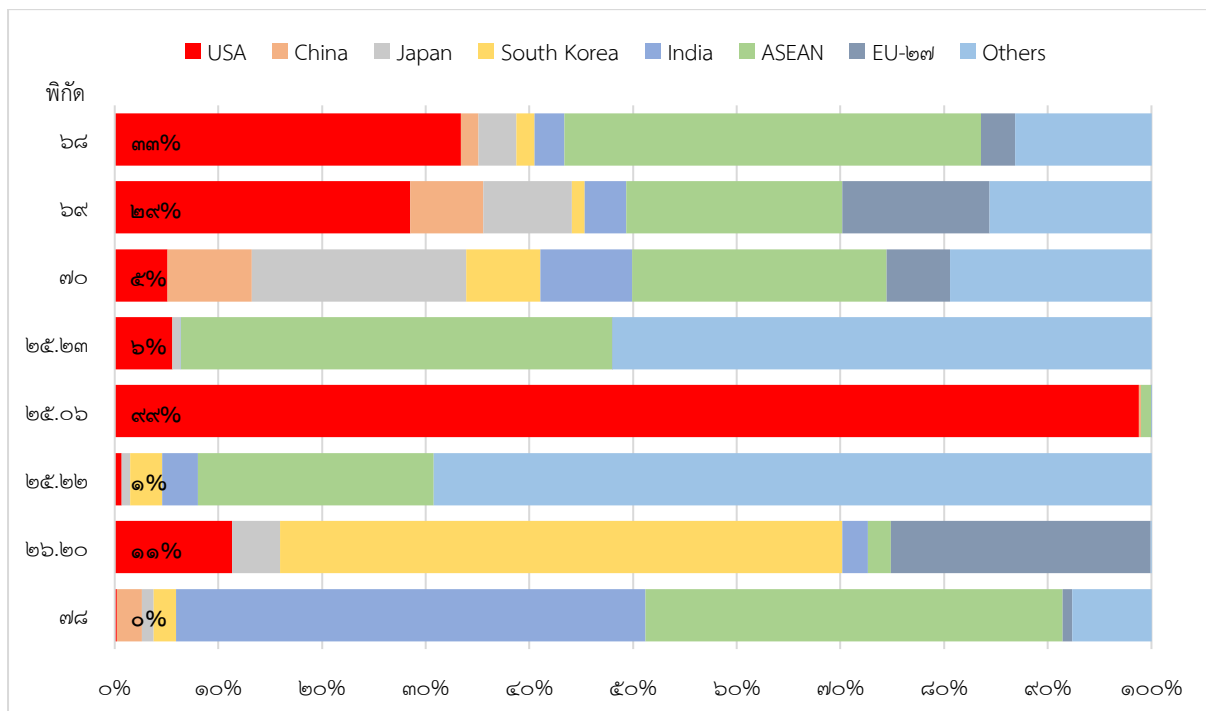
ที่มา : ภาคผนวกท้ายคำสั่งประธานาธิบดี เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘

เมื่อพิจารณาสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ไทยส่งออกไปสหรัฐฯ ที่ได้รับการยกเว้นพบว่า ของทำด้วยเหล็กและเหล็กกล้า (พิกัด ๗๓) และอะลูมิเนียมและของทำด้วยอะลูมิเนียม (พิกัด ๗๖)

จะได้รับการยกเว้น เนื่องจากเป็นสินค้าที่สหรัฐฯ ได้เคยประกาศใช้มาตรการเฉพาะไปเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๘ แล้ว โดยถูกจัดเก็บภาษีเฉพาะในอัตราร้อยละ ๒๕ ส่วนทองแดงและของทำด้วยทองแดง (พิกัด ๗๔) โลหะสามัญชนิดอื่น เซอร์เมต และของทำด้วยของดังกล่าว (พิกัด ๘๑) ดีบุกและของที่ทำด้วยดีบุก (พิกัด ๘๐) สังกะสีและของทำด้วยสังกะสี (พิกัด ๗๙) สินแร่และหัวแร่ทั้งสแตน (พิกัด ๒๖.๑๑) สินแร่และหัวแร่พลวง (พิกัด ๒๖.๑๓) นิกเกิลและของทำด้วยนิกเกิล (พิกัด ๗๕) และถ่านหิน ลิกไนต์ พีต และโค้กและเคมีโค้ก (พิกัด ๒๗.๐๑-๒๗.๐๔) จะได้รับการยกเว้น เนื่องจากเป็นรายการสินค้าตามภาคผนวกท้ายคำสั่งดังกล่าว โดยที่ยังไม่มีการกำหนดมาตรการเฉพาะ ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าดังกล่าวจึงไม่ได้รับผลกระทบทางตรงจากมาตรการ Reciprocal Tariff แต่สหรัฐฯ อาจกำหนดมาตรการเฉพาะสำหรับสินค้าดังกล่าวในภายหลัง

อย่างไรก็ตาม สินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยที่ส่งออกไปสหรัฐฯ ที่ไม่ได้รับการยกเว้น ได้แก่ ของทำด้วยหิน พลาสติก ซีเมนต์ แอสเบสทอส ไมกาหรือวัตถุที่คล้ายกัน (พิกัด ๖๘) ผลิตภัณฑ์เซรามิก (พิกัด ๖๙) แก้วและเครื่องแก้ว (พิกัด ๗๐) พอร์ตแลนด์ซีเมนต์ อะลูมินัมซีเมนต์ สแลกซีเมนต์ ซูเปอร์ซัลเฟตซีเมนต์ (พิกัด ๒๕.๒๓) แร่ควอตซ์ (พิกัด ๒๕.๐๖) ควิกไลม์ สแลกไลม์และไฮดรอลิกไลม์ (พิกัด ๒๕.๒๒) และตะกั่วและของทำด้วยตะกั่ว (พิกัด ๗๘) จะได้รับผลกระทบทางตรงจากมาตรการ Reciprocal Tariff ทำให้ราคานำเข้าสินค้าเพิ่มขึ้นและส่งออกไปสหรัฐฯ ได้ลดลง

เมื่อพิจารณาสัดส่วนของมูลค่าการส่งออกสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ไม่ได้รับการยกเว้น ว่าจะมีความสำคัญต่อการส่งออกสินค้าชนิดนั้นในภาพรวมของไทยมากน้อยเพียงใด (ตามภาพที่ ๒) พบว่าสหรัฐฯ เป็นตลาดที่มีความสำคัญต่อการส่งออกของทำด้วยหิน พลาสติก ซีเมนต์ แอสเบสทอส ไมกาหรือวัตถุที่คล้ายกัน ผลิตภัณฑ์เซรามิก แร่ควอตซ์ และซีแร่ แก้ว และกาก (นอกจากที่ได้จากการผลิตเหล็กหรือเหล็กกล้า) ที่มีโลหะ อาร์เซนิก หรือสารประกอบของของดังกล่าว

ภาพที่ ๒ สัดส่วนมูลค่าส่งออกสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทย (ที่ไม่ได้รับการยกเว้น จากมาตรการ Reciprocal Tariff) ไปยังประเทศและกลุ่มเศรษฐกิจที่สำคัญ ปี ๒๕๖๗
ที่มา : คำนวณจากรายงานสถิติของกรมศุลกากร

เมื่อพิจารณามูลค่าการส่งออกเป็นรายประเทศ พบว่า สินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยที่ไม่ได้รับการยกเว้น โดยมีสหรัฐฯ เป็นตลาดที่มีความสำคัญต่อการส่งออกในภาพรวม ทำให้การส่งออกได้รับผลกระทบอย่างมาก เนื่องจากสามารถหาตลาดส่งออกอื่นทดแทนสหรัฐฯ ได้ยาก ได้แก่

๑) การส่งออกของทำด้วยหิน พลาสติกอร์ ซีเมนต์ แอสเบสทอส ไมกาหรือวัตถุที่คล้ายกันของไทย มีสหรัฐฯ เป็นตลาดส่งออกที่ใหญ่ที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๓๓ รองลงมา คือ ฟิลิปปินส์ (ร้อยละ ๙) สเปน (ร้อยละ ๖) และเวียดนาม (ร้อยละ ๕)

๒) การส่งออกผลิตภัณฑ์เซรามิกของไทย มีสหรัฐฯ เป็นตลาดส่งออกที่ใหญ่ที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๒๙ รองลงมา คือ ญี่ปุ่น (ร้อยละ ๙) จีน (ร้อยละ ๗) และเมียนมา (ร้อยละ ๗)

๓) การส่งออกควอตซ์ของไทย มีสหรัฐฯ เป็นตลาดส่งออกที่ใหญ่ที่สุด โดยมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๙๙ มีการส่งออกไปประเทศอื่นน้อยมาก

๔) การส่งออกซีเมนต์ เถ้า และกาก (นอกจากที่ได้จากการผลิตเหล็กหรือเหล็กกล้า) ที่มีโลหะ อาร์เซนิก หรือสารประกอบของของดังกล่าวของไทย มีสหรัฐฯ เป็นตลาดส่งออกอันดับที่ ๓ โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๑๑ รองจากเกาหลีใต้ (ร้อยละ ๕๔) และเยอรมนี (ร้อยละ ๑๙)

ส่วนสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยที่ไม่ได้รับการยกเว้น แต่สหรัฐฯ ไม่ได้เป็นตลาดที่มีความสำคัญต่อการส่งออกในภาพรวม ทำให้การส่งออกได้รับผลกระทบไม่มากนัก เนื่องจากสามารถหาตลาดส่งออกอื่นทดแทนสหรัฐฯ ได้ง่าย ได้แก่

๑) การส่งออกแก้วและเครื่องแก้วของไทย มีสหรัฐฯ เป็นตลาดส่งออกอันดับที่ ๖ ของไทย โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๕ สำหรับตลาดส่งออก ๓ อันดับแรกของไทย คือ ญี่ปุ่น (ร้อยละ ๒๑) อินเดีย (ร้อยละ ๙) และเวียดนาม (ร้อยละ ๘) ตามลำดับ

๒) การส่งออกพอร์ตแลนด์ซีเมนต์ อะลูมินัสนีซีเมนต์ สแลกซีเมนต์ ซูเปอร์ซิลเฟตซีเมนต์ของไทย มีสหรัฐฯ เป็นตลาดส่งออกอันดับที่ ๖ โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๖ สำหรับตลาดส่งออก ๓ อันดับแรกของไทย คือ บังกลาเทศ (ร้อยละ ๓๐) เมียนมา (ร้อยละ ๑๘) และออสเตรเลีย (ร้อยละ ๑๕) ตามลำดับ

๓) การส่งออกควิกโลม สแลกโลมและไฮดรอลิกโลมของไทย มีสหรัฐฯ เป็นตลาดส่งออกอันดับที่ ๑๕ โดยมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๐.๖ สำหรับตลาดส่งออก ๓ อันดับแรกของไทย คือ ออสเตรเลีย (ร้อยละ ๕๙) สิงคโปร์ (ร้อยละ ๑๒) และอินเดีย (ร้อยละ ๓) ตามลำดับ

๔) การส่งออกตะกั่วและของทำด้วยตะกั่วของไทย มีสหรัฐฯ เป็นตลาดส่งออกอันดับที่ ๒๑ โดยมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๐.๒ สำหรับตลาดส่งออก ๓ อันดับแรกของไทย คือ อินเดีย (ร้อยละ ๔๕) มาเลเซีย (ร้อยละ ๒๐) และอินโดนีเซีย (ร้อยละ ๑๑) ตามลำดับ

(๒) ผลกระทบทางอ้อม

เมื่อสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยส่งออกไปสหรัฐฯ ที่ไม่ได้รับการยกเว้น ได้รับผลกระทบทางตรงจากมาตรการ Reciprocal Tariff จะส่งผลกระทบทางอ้อมต่อเนื่องมายังความต้องการใช้วัตถุดิบ ดังนั้นผลกระทบทางอ้อมจึงพิจารณาว่าการผลิตแร่ที่เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ส่งออกไปสหรัฐฯ ชนิดใดบ้างจะได้รับผลกระทบ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

๑) การส่งออกของทำด้วยหิน พลาสติกอร์ ซีเมนต์ แอสเบสทอส ไมกาหรือวัตถุที่คล้ายกัน จะส่งผลกระทบทางอ้อมต่อเนื่องมายังการผลิตแร่ที่เป็นวัตถุดิบ เช่น หินอ่อน หินทราเวอร์ทีน หินอะลาบาสเตอร์ หินชนวน หินแกรนิต

๒) การส่งออกผลิตภัณฑ์เซรามิก และแก้วและเครื่องแก้ว จะส่งผลกระทบทางอ้อม ต่อเนื่องมาจากการผลิตแร่ที่เป็นวัตถุดิบ เช่น เฟลด์สปาร์ ดินเหนียวสี ดินขาว บอลเคลย์ ททรายแก้ว โดโลไมต์ ควอตซ์

๓) การส่งออกพอร์ตแลนด์ซีเมนต์ อะลูมินัมซีเมนต์ สแลกซีเมนต์ ซูเปอร์ซัลเฟต ซีเมนต์ จะส่งผลกระทบทางอ้อมต่อเนื่องมาจากการผลิตแร่ที่เป็นวัตถุดิบ เช่น หินปูน หินดินดาน ยิปซัม ดินซีเมนต์ ดินมาร์ล

๔) การส่งออกควิกไลม์ สแลกไลม์และไฮดรอลิกไลม์ จะส่งผลกระทบทางอ้อม ต่อเนื่องมาจากการผลิตแร่ที่เป็นวัตถุดิบ เช่น หินปูนเพื่อทำปูนขาว

๕. ข้อสรุป

การส่งออกสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยไปสหรัฐฯ มีความสำคัญต่อการส่งออกใน ภาพรวมของไทยไปสหรัฐฯ ค่อนข้างน้อย และการส่งออกสินค้าแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยไปสหรัฐฯ จะได้รับผลกระทบทางตรงจากมาตรการ Reciprocal Tariff ค่อนข้างน้อย เนื่องจากสินค้าแร่และอุตสาหกรรม พื้นฐานที่ไทยส่งออกไปสหรัฐฯ ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ได้รับการยกเว้น โดยเฉพาะสินค้าในกลุ่มโลหะและของที่ทำด้วยโลหะ และกลุ่มสินแร่และหัวแร่โลหะ ส่วนสินค้าที่ไม่ได้รับการยกเว้นไม่ได้มีสหรัฐฯ เป็นตลาดส่งออก หลัก จึงสามารถหาตลาดอื่นทดแทนสหรัฐฯ ได้ไม่ยากนัก อย่างไรก็ตาม ยังมีสินค้าบางรายการที่ไม่ได้รับการ ยกเว้นและมีสหรัฐฯ เป็นตลาดส่งออกหลัก สามารถหาตลาดอื่นทดแทนสหรัฐฯ ได้ยาก จึงได้รับผลกระทบ ทางตรงจากมาตรการ Reciprocal Tariff อย่างมาก คือ ของทำด้วยหิน พลาสติก ซีเมนต์ แอสเบสทอส ไมกาหรือวัตถุที่คล้ายกัน ผลิตภัณฑ์เซรามิก แร่ควอตซ์ และซีแร่ แก้ว และกาก (นอกจากที่ได้จากการผลิตเหล็ก หรือเหล็กกล้า) ที่มีโลหะ อาร์เซนิก หรือสารประกอบของของดังกล่าว นอกจากนี้ มาตรการ Reciprocal Tariff ยังส่งผลกระทบทางอ้อมต่อเนื่องไปยังการผลิตแร่หลายชนิดที่เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม พื้นฐานที่ส่งออกไปสหรัฐฯ อีกด้วย

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการและหน่วยงานภาครัฐต้องติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด เนื่องจากสถานการณ์ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มาตรการ Reciprocal Tariff อาจได้รับการผ่อนปรนโดยขึ้นอยู่กับเจรจา ตกลงผลประโยชน์กับสหรัฐฯ โดยเห็นได้จากในปัจจุบันที่สหรัฐฯ เลื่อนการเก็บภาษีนำเข้าเฉพาะประเทศออกไป อีก ๙๐ วัน (ประกาศเมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๘) แต่การเก็บภาษีนำเข้าขั้นพื้นฐานในอัตราร้อยละ ๑๐ จะยังคงมีผลอยู่ โดยการเลื่อนเก็บภาษีนำเข้าเฉพาะประเทศจะมีผลกับประเทศที่พยายามเจรจาและไม่ใช้ มาตรการตอบโต้กับสหรัฐฯ จำนวน ๗๕ ประเทศ ซึ่งรวมถึงไทยด้วย ยกเว้นจีนที่มีมาตรการตอบโต้ต่อสหรัฐฯ ซึ่งถูกเพิ่มอัตรารักษาภาษีนำเข้าเฉพาะประเทศหลายครั้งจนปัจจุบันมีอัตราที่สูงถึงร้อยละ ๑๒๕ (ซึ่งทำเนียบขาวได้ ชี้แจงเพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๘ ว่า เมื่อรวมกับภาษีศุลกากรที่เรียกเก็บจากจีนกรณีสารเพนทานิล อีกร้อยละ ๒๐ ทำให้สินค้านำเข้าจากจีนมีอัตรารักษาภาษีศุลกากรรวมสูงถึงร้อยละ ๑๔๕ นอกจากนี้ ยังมีภาษี ศุลกากรในบางชนิดสินค้าที่มีอัตราระหว่างร้อยละ ๗.๕-๑๐๐ อาจทำให้สินค้านำเข้าจากจีนบางชนิดมีอัตรา ภาษีศุลกากรรวมสูงถึงร้อยละ ๒๔๕ ได้) รวมทั้งสหรัฐฯ ยังมีแนวโน้มที่จะกำหนดมาตรการภาษีเฉพาะสำหรับ สินค้าที่ได้รับการยกเว้นในภายหลังอีกด้วย

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

๑. สถิติการค้าระหว่างประเทศ, สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร
<https://tradereport.moc.go.th/th>
๒. รายงานสถิตินำเข้าส่งออก, กรมศุลกากร
<https://www.customs.go.th/>
๓. เปิดขั้นตอน “ทรัมป์” เก็บภาษีไทย ๙ เม.ย.ขึ้น ๓๖% เว้นสินค้าที่ลงเรือแล้ว, สำนักข่าวไทยพีบีเอส
<https://s.dpim.go.th/16x>
๔. ไทม์ไลน์ ๒ มหาอำนาจ "สหรัฐอเมริกา-จีน" จัดข้อตั้งกำแพงภาษี, สำนักข่าวไทยพีบีเอส
<https://s.dpim.go.th/16y>
๕. Regulating Imports with a Reciprocal Tariff to Rectify Trade Practices that Contribute to Large and Persistent Annual United States Goods Trade Deficits, The White House
<https://s.dpim.go.th/16w>
๖. Fact Sheet: President Donald J. Trump Ensures National Security and Economic Resilience Through Section 232 Actions on Processed Critical Minerals and Derivative Products, The White House
<https://s.dpim.go.th/170>